

півострова Крим та Донецької та Луганської областей. Такий інститут повинен взяти на себе всі проблеми, які можуть виникнути при розв'язанні цих питань.

- Впровадження досвіду «локальної автономії» адміністративних одиниць, залишивши під юрисдикцією центру загальнодержавні питання. Мова йдеться саме про децентралізацію в окремих сферах, удосконалення нинішнього адміністративно-територіального устрою, а не про федералізацію.

Сформулюємо основні висновки, до яких ми дійшли під час проведення даного дослідження.

Україна є молодою країною, яка все ще знаходиться в пошуках оптимальної організації себе як держави. Оскільки засади державного устрою та правління викладені в Основному Законі, тобто Конституції, що має найвищу юридичну силу, конституційна реформа повинна впроваджувати такі положення, які будуть якнайкраще сприяти розвитку держави. Логічною є спроба дослідити та аналізувати досвід інших держав у цій сфері і обрати для себе максимально продуктивну стратегію подальшого розвитку.

Процес творення правової держави у Республіці Корея та в Україні має спільні риси, тому Україна може брати до уваги особливості творення держави у Республіці Корея. Зокрема, дослідити і зрозуміти, чому Кореї вдалось менш ніж за півстоліття піднятися у своєму розвитку до рівню найрозвинутіших країн світу.

Список використаних джерел

1. Курбанов С. О. История Кореи с древности до начала XXI века. / С. О. Курбанов // СПб.: Изд-во С.-Петербур. унив-та. 2009. – 680 с.
2. Ланьков А. Н. Государственная структура Кореи. [Електронний ресурс] / А. Н. Ланьков // Режим доступу: <http://www.koreana.ru>.
3. Пак Джонхо. Порівняльна характеристика українського та корейського регіоналізму. // Джонхо Пак // Етнічна історія народів Європи. – 2010. – №32. – с. 18 – 27.
4. Толстокулаков И. А. Развитие демократического процесса и конституционный вопрос в Южной Кореи / Толстокулаков И. А. // Известия Восточного института. – 1999. – №5. – с. 159 – 178.
5. Better Life Index. Edition 2015 [Електронний ресурс]. // Режим доступу: <http://stats.oecd.org>
6. Committee for the Five northern Korean Provinces. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.introduction>.
7. Cumings B. Korea's Place in the Sun: a Modern History. New York: Norton, 2005. – 544 p.
8. □□□□ □□□□ □□□ □□□ □□. – Munhwa Ilbo. 2001.

СОЦІОЛОГІЗАЦІЯ ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНИНА В XVIII-XIX СТ.

Кузнцова Л.В.

(заступник завідувача кафедри цивільно-правових дисциплін Східноєвропейського університету економіки і менеджменту)

Анотація. В статті окреслено соціально-правові аспекти праці селян на території українських земель в XVIII – XIX столітті. Проаналізовано звичаєво-правові атрибути та регламентація праці селян. Визначено основні аспекти становлення звичаєвого права в Україні. Окреслено місце трудових обрядів та обрядодій як соціально-правових аспектів трудових правовідносин.

Ключові слова: праця, українське село, звичай, звичаєві відносини, трудові обряди, трудове законодавство.

Аннотация. В статье обозначены социально-правовые аспекты труда крестьян на территории украинских земель в XVIII – XIX веке. Проанализированы обычно-правовые атрибуты и регламентация труда крестьян. Определены основные аспекты становления обычного права в Украине. Определено место трудовых обрядов как социально-правовых аспектов трудовых правоотношений.

Ключевые слова: труд, украинское село, обычай, обычные отношения, трудовые обряды, трудовое законодательство.

Kuznetsova L. Socialization Ukrainian labour peasant in XVIII-XIX centuries.

In the article oboznacheny of social and legal aspects of peasant labor on the territory of Ukrainian lands in XVIII – XIX century. Usually Proanalyzyrovany and legal attributes rehlamentatsyya labor and peasants. Opredeleny Formation Usually Basic aspects of law in Ukraine. Opredeleny place trudovyh ritual and ceremonial As of social and legal aspektov trudovyh relations.

Keywords: labor, Ukrainian village, manners, customs relations, labor ordinances labor legislation.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Як відомо Україна споконвічно є аграрною державою, тому до сільської праці завжди ставилися з повагою. Навіть було відпрацьовано звичаєво-трудова атрибути такої праці.

Аналіз останніх досліджень, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питаннями дослідження звичаєвих засад регулювання сільськогосподарської праці займалися етнографи, історики, правознавці, серед них: В.Василенко, О.Добров, В.Іванов, О.Івановська, В. Шаровкін, П.Чубинський.

Постановка завдання:

- дослідити вплив звичаєвих засад на трудову діяльність українського народу;
- висвітлити значення трудових обрядів в житті українського народу.

Виклад основного матеріалу дослідження. В українського селянина прослідковується споконвічне прагнення мати власну землю яка стала б йому засобом до існування, його годувальницею та бажанням віддати їй всі свої фізичні сили, натомість отримати втіху і насолоду від результатів праці. Ця мрія здійснюється далеко не у кожного. Причини різні: комусь заважає соціальне становище, комусь матеріальне становище, а комусь елементарний страх перед відповідальністю. Єдиним способом вижити, прогодувати свою сім'ю для таких селян залишається найм, що є розповсюдженим явищем в українському селі та виступає єдиним способом заробітку.

З XV ст. традиційними видами особистого найму серед сільського населення були: зажин та замолот, толока, супряги, праці спілки бжолярів та тютюниць, а також випас худоби. Угоди про замолот та зажин укладалися завчасно з найбільш бідним селянством, якому нічого було втрачати. Його ставили в кабальні умови, зокрема зобов'язували за декілька місяців бути готовим до праці та залишатися на місці жнив. Праця таких селян носила певний ризик, адже можна було залишитися без роботи в разі засухи, пограбування, неврожаю. Найняті жниці, або їх ще називали "сніповиками" [1, с.78] жали за звичайний врожай за третій, зрідка за четвертий сніп; а в рясний врожай господар давав і половину всього врожаю. Угода з жницями звичайно укладалася тоді, коли хліб вже поспівав остаточно. Цим самим людина була впевнена в тому, що її праця не буде марною і вона отримає за неї винагороду. Однією із умов угоди було зобов'язання господаря під час жнив годувати та поїти робітника за свій рахунок, і цим підкреслювалася українська гостинність, яка збереглася і по теперішній час.

Останнім елементом польового збирання хліба є, як відомо молотьба. Молотили за наймом також "за коробку", тобто молотильний отримував 10-ту або 12-ту міру вимолоченого хліба [4, с.34]. Молотили іноді за солому, чим знаву таки підкреслювалося злиденне становище селянина. Як і при зажині так і при замолоті доля молотника була поставлена в залежність від двох складових: індивідуальних властивостей господаря та врожаю.

Нестача тяглової сили у господарствах була поширеним явищем у XIX – XVIII ст. Адже достатньою кількістю робочого скоту володіли лише "заможні" господарі, яких ще називали "господарями, що твердо стоять на ногах" [5, с.23]. Тому під час нагальних господарських робіт формою колективних трудових зобов'язань селян виступали трудові кооперації. Саме потреба тяглої сили зумовила виникнення звичаю взаємодопомоги під час оранки, що отримала назву "супряги", тобто спільного запрягання худоби. Сам факт існування таких форм кооперації свідчить, що прості люди були здатні згуртуватися заради взаємодопомоги один одному. Адже на селі без взаємної допомоги важко вести господарство, і в сучасній умовах взаємна допомога розповсюджене явище серед сільського населення.

Як на особливий вид найму слід звернути увагу на договірне регулювання найму пастуха. В порівнянні з іншими видами особистого найму, де сторонами були фізичні особи, тут однією із сторін виступала юридична особа, тобто сільська громада.

Характерною рисою селянського побуту була також толока. Вона існувала як засіб виконання таких видів робіт, котрих сам селянин просто не міг виконати, і як засіб допомоги господарствам вдів, самотнім старим людям та як форма взаємодопомоги. Витоки цього звичаю беруть початок від появи осередків відособленої власності й перетворення первісної общини на сусідську.

Зобов'язальні права при особистому найму не передбачали рівності між наймачем та найманим робітником: останній був змушений укласти невигідні для себе трудові угоди, що нерідко пригнічувало його особисті права і свободи. Ще "Руська Правда" законодавчо закріпила таку правову нерівність між учасниками трудових відносин, стверджуючи особисту залежність холопів та кабальних людей, що впливала із непомірних трудових обов'язків, накладених на них.

Свої особливості мав найм на річну службу, говорячи сучасною юридичною мовою – строковий трудовий договір. Оплата найманцю називалася роківщиною і видавалася йому за усталеним звичаєм у кінці року грошима, хлібом та одягом. Протягом року господар одягає наймита за свої кошти, одяг потім залишається для наймита, що заступить на його місце. Річний термін, за звичаєм, вважався від свята до свята, хоч би воно й припадало не на один день і не на одне число, наприклад, від Великодня до Великодня. Якщо ж наймит бажав піти від господаря до закінчення терміну, він мав повернути одяг і не отримував ніякої платні за відпрацьований час. Коли ж господар за певних обставин надалі не мав потреби в наймитові і відпускав його, то був зобов'язаний повністю сплатити за роботу.

Велике значення для звичаєвого права мав порядок укладання угоди: її правочинність визначалася наявністю обов'язкових атрибутів та здійснення певних обрядодій. Договір особистого найму передбачав такі моменти: запит, пропозиція і нарешті сама угода; проте не залишалася осторонь певна обрядовість: молитва, рукобиття, могорич, чаювання, завдаток [2, с.9].

Етнограф та правознавець П.Чубинський, вивчаючи рішення волосних судів, наводить приклад, коли на роботу був найнятий тесляр, але умов праці, зазначених в угоді, не виконав. Коли є той, хто його найняв, зібрався подати на тесляра позов, то почув відповідь: "Адже ми могоричу не пили", і суд не прийняв позову [5, с.9]. За народними поняттями, могорич є необхідністю, він дає санкцію договору, який без могоричу не вважається дійсним.

Не останнє місце в звичаєво – трудових відносинах відіграла календарна обрядовість. Соціальним завданням календарної обрядовості було забезпечення добробуту родини й громади; правновиховний її механізм діяв за принципом відповідності між працею та соціальним статусом особи: наскільки добре ти працюєш протягом року – настільки будеш успішним, заможним господарем, настільки й буде поважати тебе громада.

Специфічною рисою звичаєвого права є те, що в основі його здійснення знаходиться суспільна думка, яка і виступає примусовою силою по забезпеченню звичаєво-правових норм у випадку їх порушення. Українське звичаєве право, виступаючи формою національної визначеності та самоорганізації життя української нації, слугує підґрунтям щодо формування української національної ідеї.

Так сталося, що ми є свідками й учасниками творення новітньої Української держави. Більш як тисячолітній досвід суспільної та політичної консолідації українського народу покладений в фундамент розбудови в нашій країні правової держави. Зараз триває процес прийняття Трудового кодексу України, документу, який значною мірою принесе духовне оздоровлення українському суспільству, адже чітко визначить всі аспекти трудових відносин для всіх галузей господарювання.

Список використаних джерел

1. Василенко В. Об обычном праве в земледелии / В.Василенко. – М.: “Юридический вестник”, 1889. – 124с.
2. Иванов В. Обычное право крестьян Харьковской губернии. Выпуск 2-й /В.Иванов. – Х.: Губернский статистический комитет,1898. – 240с.
3. Ивановська О. Звичаєве право в Україні. Етнографічний аспект /О.Івановська. – К.: “Екс Об”, 2002. -263с.
4. Шарович И. Юридические обычаи крестьян Печенежской волости Волчанского уезда Харьковской губернии /И.Шарович. – Х.: Губернское правление,1896. – 38с.
5. Чубинский П. Очеркъ народныхъ юридическихъ обычаевъ и понятий въ Мароссіи /П.Чубинский. – С. – Петербург. Типография Майкова, 1887. – 129с.

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ СПРАВЛЯННЯ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ: МІЖНАРОДНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Лаговська Н.В.

(здобувач Національного університету ДПС України)

***Анотація.** У статті розкрито сутність єдиного соціального внеску, доцільність та переваги його впровадження в страхову систему України. Здійснено порівняння основних аспектів вітчизняного та міжнародного досвіду впровадження єдиного соціального внеску. Досліджено законодавчу базу, що регулює єдиний соціальний внесок та інші страхові внески.*

***Ключові слова:** єдиний соціальний внесок, страхові внески, соціальне страхування, соціальне забезпечення, визначення розміру єдиного соціального внеску, адміністрування.*

***Аннотация.** В статье раскрыта суть единого социального взноса, целесообразность и преимущества его внедрения в страховую систему Украины. Исследована законодательная база, которая регулирует единый социальный взнос и другие страховые взносы.*

***Ключевые слова:** единый социальный взнос, страховые взносы, социальное страхование, социальное обеспечение, определение размера единого социального взноса, администрирование.*

***Summary.** In the article essence of only social payment, expediency and advantages of his introduction, is exposed in the insurance system of Ukraine. Comparison of basic aspects of home and international experience of introduction of only social payment is carried out. A legislative base that regulates only social payment and other insurance payments is investigational.*

***Key words:** only social payment, insurance payments, social security, public welfare, determining size of only social payment, administration .*

Враховуючи тяжку економічну ситуацію в Україні, яка посилюється подіями на сході країни, слід зауважити, про заглиблення соціальних проблем в суспільстві. Одним із інструментів подолання цих соціальних проблем повинен стати єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, який дає можливість ефективніше використовувати кошти направлені на соціальне страхування та скоротити кількість документації яку треба було оформляти у вигляді звітності до кількох соціальних фондів.

Дослідженню соціальної, правової та економічної основи єдиного соціального внеску були присвячені праці наступних науковців, таких, як, Л. Бабича, Л. Баранник, О. Белінської, Н. Внукова, Л. Качана, Ю. Конопліна, А. Колосока, Е. Лібанової, Є. Максимчук, Б. Надточій, В. Плиса, Л. Польовик, Т. Проциної, В. Руденко, Л. Скакун, К. Скрипкіної, С. Строїча, Т. Тесленко, Л. Ушакової, В. Царок, В. Циганенко, М. Шаварина, Н. Шаманської, С. Юрія, В. Яценко та ін.

Вище згадані вчені в своїх роботах запропонували різні підходи до процесу нарахування та сплати єдиного соціального внеску, дослідили доцільність градації ставки єдиного соціального внеску відповідно до різних груп професій, проаналізували досвід справляння єдиного соціального внеску в зарубіжних країнах. Не зважаючи на значну кількість публікацій присвячених єдиному внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, є необхідність подальшого дослідження європейської практики справляння аналогічних внесків з метою вдосконалення системи адміністрування єдиного внеску України.